

IZ POLITIČNEGA POROČILA TOVARIŠA FRANCA ČEHOVINA

To ozemlje je sestavni del Jugoslavije

V svojem poročilu je tov. Čehovin med drugim dejal:
»Tovarne delavcem — bojni klic proletariata vseh delov sveta v borbi proti izkoriščevalski buržoaziji, geslo, ki spremlja proletariata v vsej zgodovini njegove razredne borbe, se je uresnilo v socialistični Jugoslaviji. Komunistična Partija Jugoslavije je uspela praktično uveljaviti to osnovno razredno geslo, ki postane v pravi socialistični državi — ne v ruski — socialistična najnost in pravica delavskega razreda, ki je na

oblasti. Ta revolucionarni ukrep KPJ, njegov revolucionarni pomen presegajo meje naše države in predstavlja zgodovinski dogodek za mednarodno delavsko gibanje. Za Komunistično partijo Jugoslavije pa predstavlja ta ukrep še eno znamenje v procesu njenega boja za neodvisnost, demokracijo in socializem, ki ga Komunistična partija Jugoslavije zmagovito vodi zlasti od 1941. leta naprej. Tako, kakor je KPJ v vsej ljudski revoluciji pod vodstvom tovariša Tita prezirajoč smrti in trpljenju, znala voditi množice od zmage do zmage v končno svoboditev, je znala tudi po vojni graditi socialistične skupnosti, premagovati vse težave, se upreti agresiji tujih hegemonstov in voditi delovne množice odločno naprej v socializem. Ko poteka letos 10 let od začetka oborožene vstaje in borbe za zgraditev nove socialistične domovine, se ponovno ugotovljamo, da prehojena pot našega naroda v zadnjih desetih letih ne pozna primera v zgodovini narodov.»

ISTRSKA BANKA V LUČI novih finančnih predpisov

Z uvedbo novega finančnega sistema na našem teritoriju je se pokazala potreba po takojšnjem organiziranem zbiranju in porazdeljevanju denarnih sredstev. Vsi odloki in uredbi sprejeti na okolišni ljudski skupščini so ustvarili tudi za Istrsko banko pogoje za novo finančno poslovanje in za aktivno sodelovanje pri reševanju naše ekonomske problematike. Iz tega sledi, da danes ni mogoče več govoriti le o reševanju trenutnih bančnih vprašanj, temveč nastopa banka kot člen v sklopu celotne gospodarske verige in usmerja svoje poslovanje in kreditno politiko v korist celotnega gospodarstva tega teritorija. Ona se bo potemtakem razvijala v novem političnem finančnem sistemu skladno z vsemi ostalimi gospodarskimi panogami. Prav v tem je največji pomen sodelovanja banke, ki aktivno posega v sam gospodarski razvoj kot čuvar monetarnih vrednosti ljudske imovine.

Ko je tovarš Čehovin govoril, da pomeni vodenje podjetij po delavskih svetih novo zmag delavskega razreda, je dejal:
»S tem je odpravljena nevarnost, da bi pridobitev delavskega razreda v ljudski revoluciji in v povojni graditvi postale plen svoje lastne birokracije, kakor se je to zgodilo v Sovjetski Rusiji. Vemo, da je že Marx napisal, da ima delavski razred po zmagi oborožene revolucije pred seboj dve poti: prva pot pelje v resnični socializem in komunizem, če je revolucija sama obrabčunal z lastno birokracijo, ki jo poraja revolucija, druga pot pa pelje v despotični birokratizem, ki postopno oropa zmagoviti delavski razred vseh pridobitev revolucije. Prva pot je zbrala tudi KPJ in jo uspešno nadaljuje v borbi za ustvaritev resnične socialistične družbe. Drugo pa vodstvo boljševičke partije in se je zato socialistična država postopno spremenila v kapitalistično državo, v velikokorupcijsko državo, ki na znotraj postopno ropala delavske množice pridobitve Oktobrske revolucije, v njeni zunanji politiki pa je postala imperialistična, agresivna vesela.»

določeni revolucionarni odnos, jih utrditi in ustvariti pogoje za njihovo razširitev in ustanavljanje novih. Borba za socialistično preobrazbo vasi je težka, toda Partija jo mora sprejeti in voditi. V nasprotju s trditvami sovražnika, da ljudska oblast nima svojega revolucionarnega, odnosa do kmetijskih delovnih združb so naslednji dokazi: v našem okraju je bilo investiranih v gospodarstvo kmetijskih delovnih združb do sedaj preko 21 milijonov dinarjev, ki jih je ljudska oblast prevzela nase in črtala kmetijskim delovnim združbam. Nabavljena so bila prometna sredstva, stroji in orodje, ljudska oblast je dajala vedno prednost delovnim združbam za nabavo materiala za reprodukcijo, za nabavo plemske in vprežne živine, dajala olajšave pri davčni politiki itd. V nasprotju s parolami informbirojevskih agentov, da je sprostitelj trgovine naprjena proti združbam, vemo, da imajo združbe v novem trgovskem sistemu možnost, da preko svoje lastne trgovske agencije izvažajo svoje proizvode na tujih tržišča in da imajo višjo participacijo na devizah. Notranji blagovni promet je popolnoma sproščen. Oblast je prevzela vzdrževanje za delo nesposobnih članov združb, za pospeševanje kmetijske gospodarstva pa se bodo v mejah nujnih potreb za drug odprla novi krediti za investicije, predvsem za obnovu novih nasadov. Z eno nekatera dejstva dokazujejo, da je vsa trud Partije in oblasti, kar se tiče njene politike na vasi, usmerjena v to, da se kmetijske delovne združbe gospodarsko krepijo, da se v delovnih združbah udeležijo združena delavstva, da združbeni odnosi podpirajo in olajšajo samostojno delovanje in končno so vse mere uperjene v to, da se do skrajnosti omeji privatna spekulacija in povsem odpravijo ostanke izkoriščanja človeka po človeku na vasi.

precejšnje uspehe zlasti v pogledu jačanja skupnega združnega imetja — vprežna živina, prevozna sredstva, zadržne ekonomije itd. — ki imajo za cilj pomagati kmetijskim proizvajalcem, jih osvoboditi privatnega izkoriščanja in jačati združno zavest. Kmetijske združbe so v zadnjih mesecih razvile tudi svojo trgovsko aktivnost, bodisi pri prodajanju blaga združnikov, bodisi pri nabavi raznega blaga in živine za potrebe družnikov po ugodnejših cenah, kar nedvomno pospešuje proizvodnjo. Toda tudi splošne združbe spremlja še niz slabosti in v glavnem istih kot delovne združbe. Posebno očitno se v prvih in drugih združbah pojavlja birokracija in birokratski — komandovalni — odnos do združnikov. Partijske organizacije na vasi morajo postaviti zahtevo, da bodo vodstva teh in onih združb v proizvodnji, namenečni da morajo izvajati izključno sklope upravnih odborov in zbora združnikov.

Ko je tovarš Čehovin govoril, da pomeni vodenje podjetij po delavskih svetih novo zmag delavskega razreda, je dejal:
»S tem je odpravljena nevarnost, da bi pridobitev delavskega razreda v ljudski revoluciji in v povojni graditvi postale plen svoje lastne birokracije, kakor se je to zgodilo v Sovjetski Rusiji. Vemo, da je že Marx napisal, da ima delavski razred po zmagi oborožene revolucije pred seboj dve poti: prva pot pelje v resnični socializem in komunizem, če je revolucija sama obrabčunal z lastno birokracijo, ki jo poraja revolucija, druga pot pa pelje v despotični birokratizem, ki postopno oropa zmagoviti delavski razred vseh pridobitev revolucije. Prva pot je zbrala tudi KPJ in jo uspešno nadaljuje v borbi za ustvaritev resnične socialistične družbe. Drugo pa vodstvo boljševičke partije in se je zato socialistična država postopno spremenila v kapitalistično državo, v velikokorupcijsko državo, ki na znotraj postopno ropala delavske množice pridobitve Oktobrske revolucije, v njeni zunanji politiki pa je postala imperialistična, agresivna vesela.»

precejšnje uspehe zlasti v pogledu jačanja skupnega združnega imetja — vprežna živina, prevozna sredstva, zadržne ekonomije itd. — ki imajo za cilj pomagati kmetijskim proizvajalcem, jih osvoboditi privatnega izkoriščanja in jačati združno zavest. Kmetijske združbe so v zadnjih mesecih razvile tudi svojo trgovsko aktivnost, bodisi pri prodajanju blaga združnikov, bodisi pri nabavi raznega blaga in živine za potrebe družnikov po ugodnejših cenah, kar nedvomno pospešuje proizvodnjo. Toda tudi splošne združbe spremlja še niz slabosti in v glavnem istih kot delovne združbe. Posebno očitno se v prvih in drugih združbah pojavlja birokracija in birokratski — komandovalni — odnos do združnikov. Partijske organizacije na vasi morajo postaviti zahtevo, da bodo vodstva teh in onih združb v proizvodnji, namenečni da morajo izvajati izključno sklope upravnih odborov in zbora združnikov.

Ko je tovarš Čehovin govoril, da pomeni vodenje podjetij po delavskih svetih novo zmag delavskega razreda, je dejal:
»S tem je odpravljena nevarnost, da bi pridobitev delavskega razreda v ljudski revoluciji in v povojni graditvi postale plen svoje lastne birokracije, kakor se je to zgodilo v Sovjetski Rusiji. Vemo, da je že Marx napisal, da ima delavski razred po zmagi oborožene revolucije pred seboj dve poti: prva pot pelje v resnični socializem in komunizem, če je revolucija sama obrabčunal z lastno birokracijo, ki jo poraja revolucija, druga pot pa pelje v despotični birokratizem, ki postopno oropa zmagoviti delavski razred vseh pridobitev revolucije. Prva pot je zbrala tudi KPJ in jo uspešno nadaljuje v borbi za ustvaritev resnične socialistične družbe. Drugo pa vodstvo boljševičke partije in se je zato socialistična država postopno spremenila v kapitalistično državo, v velikokorupcijsko državo, ki na znotraj postopno ropala delavske množice pridobitve Oktobrske revolucije, v njeni zunanji politiki pa je postala imperialistična, agresivna vesela.»

precejšnje uspehe zlasti v pogledu jačanja skupnega združnega imetja — vprežna živina, prevozna sredstva, zadržne ekonomije itd. — ki imajo za cilj pomagati kmetijskim proizvajalcem, jih osvoboditi privatnega izkoriščanja in jačati združno zavest. Kmetijske združbe so v zadnjih mesecih razvile tudi svojo trgovsko aktivnost, bodisi pri prodajanju blaga združnikov, bodisi pri nabavi raznega blaga in živine za potrebe družnikov po ugodnejših cenah, kar nedvomno pospešuje proizvodnjo. Toda tudi splošne združbe spremlja še niz slabosti in v glavnem istih kot delovne združbe. Posebno očitno se v prvih in drugih združbah pojavlja birokracija in birokratski — komandovalni — odnos do združnikov. Partijske organizacije na vasi morajo postaviti zahtevo, da bodo vodstva teh in onih združb v proizvodnji, namenečni da morajo izvajati izključno sklope upravnih odborov in zbora združnikov.

Ko je tovarš Čehovin govoril, da pomeni vodenje podjetij po delavskih svetih novo zmag delavskega razreda, je dejal:
»S tem je odpravljena nevarnost, da bi pridobitev delavskega razreda v ljudski revoluciji in v povojni graditvi postale plen svoje lastne birokracije, kakor se je to zgodilo v Sovjetski Rusiji. Vemo, da je že Marx napisal, da ima delavski razred po zmagi oborožene revolucije pred seboj dve poti: prva pot pelje v resnični socializem in komunizem, če je revolucija sama obrabčunal z lastno birokracijo, ki jo poraja revolucija, druga pot pa pelje v despotični birokratizem, ki postopno oropa zmagoviti delavski razred vseh pridobitev revolucije. Prva pot je zbrala tudi KPJ in jo uspešno nadaljuje v borbi za ustvaritev resnične socialistične družbe. Drugo pa vodstvo boljševičke partije in se je zato socialistična država postopno spremenila v kapitalistično državo, v velikokorupcijsko državo, ki na znotraj postopno ropala delavske množice pridobitve Oktobrske revolucije, v njeni zunanji politiki pa je postala imperialistična, agresivna vesela.»

precejšnje uspehe zlasti v pogledu jačanja skupnega združnega imetja — vprežna živina, prevozna sredstva, zadržne ekonomije itd. — ki imajo za cilj pomagati kmetijskim proizvajalcem, jih osvoboditi privatnega izkoriščanja in jačati združno zavest. Kmetijske združbe so v zadnjih mesecih razvile tudi svojo trgovsko aktivnost, bodisi pri prodajanju blaga združnikov, bodisi pri nabavi raznega blaga in živine za potrebe družnikov po ugodnejših cenah, kar nedvomno pospešuje proizvodnjo. Toda tudi splošne združbe spremlja še niz slabosti in v glavnem istih kot delovne združbe. Posebno očitno se v prvih in drugih združbah pojavlja birokracija in birokratski — komandovalni — odnos do združnikov. Partijske organizacije na vasi morajo postaviti zahtevo, da bodo vodstva teh in onih združb v proizvodnji, namenečni da morajo izvajati izključno sklope upravnih odborov in zbora združnikov.

POROČILO TOV. SOKOLA o notranjem življenju naših partijskih organizacij

Ko je tovarš Rado Pišot-Sokol dejal v svojem govoru, da smo v narodnosvobodilni borbi zmagali in dosegli pri graditvi socializma velike uspehe samo zaradi tega, ker smo imeli močno in budno Partijo, je med drugim tudi rekel: »Dokaz naprednega gibanja istrskega ljudstva je v tem, da so že leta 1926. obstajale osnovne partijske organizacije skoraj v vseh naših vaseh. Revolucionarno delo Partije v takratnih pogojih je bilo mnogo težje, kakor je danes, ker je takrat moral Partija delati v strogi ilegalni pod fašističnim terorjem. Partija se je posluževala različnih oblik dela za pritegovanje ljudstva v borbo proti fašizmu (časopisi, rdeča pomoč, mladinske organizacije, kulturne institucije itd.). S svojo partijsko zaupanje med istrskim ljudstvom. Dejstvo je, da naše ljudstvo ne bo nikdar pozabilo svoje prehojene poti in trpljenja pod fašističnim terorjem, ker se je proti njemu borilo in ga je za vedno izgnalo iz naše zemlje. Naše ljudstvo ne bo dovolilo bivšim podočastnikom, ker ima svojo ljudsko oblast, za katero je žrtvovalo ogromno človeških živet. Tudi delavci ne bodo odstopili od svojih tovarn in podjetij bivšim kapitalistom in izkoriščevalcem.»

prav so tudi oni zagrešili precej napak, temveč mora plenum okrajne komiteja tu pred konferenco priznati, da je delal premalo sistematično in uporno ter da se je od časa do časa le prevleč zadovoljeval s sklepi, ki so bili sicer lepo in točno formulirani. To nam dokazuje, da se mi vsi premalo brigamo in skrbimo za razširitev Partije. Koliko imamo dobrih delavcev v naših tovarnah in podjetjih, poštenih kmetov in mladincev po naših vaseh, vendar pa naši člani Partije teh ljudi ne vidijo, da bi z njimi politično delali in jih sprejeli v kandidature oz. v Partijo.

Ko je tovarš Čehovin govoril, da pomeni vodenje podjetij po delavskih svetih novo zmag delavskega razreda, je dejal:
»S tem je odpravljena nevarnost, da bi pridobitev delavskega razreda v ljudski revoluciji in v povojni graditvi postale plen svoje lastne birokracije, kakor se je to zgodilo v Sovjetski Rusiji. Vemo, da je že Marx napisal, da ima delavski razred po zmagi oborožene revolucije pred seboj dve poti: prva pot pelje v resnični socializem in komunizem, če je revolucija sama obrabčunal z lastno birokracijo, ki jo poraja revolucija, druga pot pa pelje v despotični birokratizem, ki postopno oropa zmagoviti delavski razred vseh pridobitev revolucije. Prva pot je zbrala tudi KPJ in jo uspešno nadaljuje v borbi za ustvaritev resnične socialistične družbe. Drugo pa vodstvo boljševičke partije in se je zato socialistična država postopno spremenila v kapitalistično državo, v velikokorupcijsko državo, ki na znotraj postopno ropala delavske množice pridobitve Oktobrske revolucije, v njeni zunanji politiki pa je postala imperialistična, agresivna vesela.»

prav so tudi oni zagrešili precej napak, temveč mora plenum okrajne komiteja tu pred konferenco priznati, da je delal premalo sistematično in uporno ter da se je od časa do časa le prevleč zadovoljeval s sklepi, ki so bili sicer lepo in točno formulirani. To nam dokazuje, da se mi vsi premalo brigamo in skrbimo za razširitev Partije. Koliko imamo dobrih delavcev v naših tovarnah in podjetjih, poštenih kmetov in mladincev po naših vaseh, vendar pa naši člani Partije teh ljudi ne vidijo, da bi z njimi politično delali in jih sprejeli v kandidature oz. v Partijo.

Ko je tovarš Čehovin govoril, da pomeni vodenje podjetij po delavskih svetih novo zmag delavskega razreda, je dejal:
»S tem je odpravljena nevarnost, da bi pridobitev delavskega razreda v ljudski revoluciji in v povojni graditvi postale plen svoje lastne birokracije, kakor se je to zgodilo v Sovjetski Rusiji. Vemo, da je že Marx napisal, da ima delavski razred po zmagi oborožene revolucije pred seboj dve poti: prva pot pelje v resnični socializem in komunizem, če je revolucija sama obrabčunal z lastno birokracijo, ki jo poraja revolucija, druga pot pa pelje v despotični birokratizem, ki postopno oropa zmagoviti delavski razred vseh pridobitev revolucije. Prva pot je zbrala tudi KPJ in jo uspešno nadaljuje v borbi za ustvaritev resnične socialistične družbe. Drugo pa vodstvo boljševičke partije in se je zato socialistična država postopno spremenila v kapitalistično državo, v velikokorupcijsko državo, ki na znotraj postopno ropala delavske množice pridobitve Oktobrske revolucije, v njeni zunanji politiki pa je postala imperialistična, agresivna vesela.»

prav so tudi oni zagrešili precej napak, temveč mora plenum okrajne komiteja tu pred konferenco priznati, da je delal premalo sistematično in uporno ter da se je od časa do časa le prevleč zadovoljeval s sklepi, ki so bili sicer lepo in točno formulirani. To nam dokazuje, da se mi vsi premalo brigamo in skrbimo za razširitev Partije. Koliko imamo dobrih delavcev v naših tovarnah in podjetjih, poštenih kmetov in mladincev po naših vaseh, vendar pa naši člani Partije teh ljudi ne vidijo, da bi z njimi politično delali in jih sprejeli v kandidature oz. v Partijo.

SKLEPNA RESOLUCIJA

Okrajna partijska konferenca, ki je bila dne 20. in 21. oktobra 1951 v Izoli, je po politično gospodarskem in organizacijskem poročilu in po izbrani diskusiji ugotovila:

- »Tovarne delavcem, geslo, ki spremlja proletariata v vsej zgodovini njegove razredne borbe, je našlo svojo popolno uresničitev v socialistični Jugoslaviji. KPD je uspela ustvariti to osnovno geslo, katerega pomen presegajo meje države in predstavlja zgodovinski dogodek za mednarodno delavsko gibanje. Tudi partijska organizacija našega okraja je v celoti uveljavila to temeljno zahtevo delavskega razreda in je pri tem dosegla že dosegljive uspehe. Od izvolitve delavskih svetov v vseh naših podjetjih, ki jih je neposredno upravljal, do nadaljnega poglobljanja demokracije, v funkcioniranju ljudske oblasti in na vseh ostalih področjih družbenega življenja, so napori naših partijskih organizacij. V nadaljnjem utrjevanju in razširitvi pridobitve ljudske revolucije.

- 1. Se odločneje in dosledneje delati na vedno tesnejši povezavi s socialistično Jugoslavijo in se boriti proti vsem pojavom, ki bi imeli za cilj, da bi nas odvajali od naše socialistične domovine. Treba je zadržati v kal, vse pojave sovražnosti, ki imajo svoj izvor v prizadevanju sovražnika, da bi preko raznih o-mahlincev, političnih spekulacij in ostalih sovražnikov vnašal sovražne parole in nejasnosti med naše ljudstvo. V namen poostri budnost članov Partije in vsega ljudstva, da se razkritično sovrzniki, borbe za socializem — za Jugoslavijo — in onemogočijo poindici, agenti informbiroja in CLN, kjerkoli se skrivajo.
- 2. S prehodom na višjo stopnjo upravljanja gospodarstva, s prevezom uprave podjetij po delovnih kolektivih, mora Partija usposobiti delavske svete, sindikalne organizacije in delavstvo sploh za vodstvo podjetij; neizporna prepuščati vsak pojav birokratičnih tendenc, skrbeti, da se ne izkoristijo vse možnosti za dug proizvodnje, od katere zavisi življenjski standard vsega prebivalstva ter odpravljati vsak pojav sektarstva in gospodarsko partikularističnih tendenc.
- 3. Partijske organizacije po vseh morajo biti še bolj kot dosedaj na čelu borbe za socialistično preobrazbo vasi, dvigati socialistično

NZ je slavnostno proslavila desetletnico svoje ustanovitve

V soboto, 20. oktobra je minilo 10 let, odkar so bile ustanovljene prve vaskne straže in postavljeni temeljni Narodni zaščiti. Ta dan je zapisan z zlatimi črkami v zgodovini in razvoju Narodne zaščite. Ostal bo neizbrisano v spominih tudi množice Narodne zaščite, da bi odkrivali narodne izdajalce in branili red nove ljudske oblasti, ki se je takrat porajala na osvobojenih predelih naše domovine. To pomembno obletnico je praznovala tudi Narodna zaščita v našem okraju.

in okolico priključitev k Jugoslaviji.
Upoštevajoč tudi sklepe zadnje okrajne partijske konference se pred Partijo postavljajo zlasti sledeče naloge:
1. Se odločneje in dosledneje delati na vedno tesnejši povezavi s socialistično Jugoslavijo in se boriti proti vsem pojavom, ki bi imeli za cilj, da bi nas odvajali od naše socialistične domovine. Treba je zadržati v kal, vse pojave sovražnosti, ki imajo svoj izvor v prizadevanju sovražnika, da bi preko raznih o-mahlincev, političnih spekulacij in ostalih sovražnikov vnašal sovražne parole in nejasnosti med naše ljudstvo. V namen poostri budnost članov Partije in vsega ljudstva, da se razkritično sovrzniki, borbe za socializem — za Jugoslavijo — in onemogočijo poindici, agenti informbiroja in CLN, kjerkoli se skrivajo.

Na predvečer 20. oktobra je bila v ljudskem gledališču v Koprju slavnostna akademija, ki se jo je udeležil tudi komandant Vojske uprave JA polkovnik Miloš Stamatovič, predsednik IOLO Julij Beltram, okrajni Narodni zaščiti, predstavniki množičnih organizacij in številni predstavniki krajevnih ljudskih odborov ter ostalo ljudstvo. Gledališče je bilo tako polno, da maločkaj tako. Otvorilni govori je imel načelnik okrajne zaščite uprave, ki je v svojih besedah na kratko orisal razvoj Narodne zaščite pri nas in njen pomen. Govor je sledil kulturni spored. Nastopil je pevski zbor Narodne zaščite in mandolinistični kvartet italijanskega kulturnega krožka »Antonio Gramsci« iz Koprja. Prav tako je izvedel svoj pester spored tudi orkester JA iz Portoroža.

Na predvečer 20. oktobra je bila v ljudskem gledališču v Koprju slavnostna akademija, ki se jo je udeležil tudi komandant Vojske uprave JA polkovnik Miloš Stamatovič, predsednik IOLO Julij Beltram, okrajni Narodni zaščiti, predstavniki množičnih organizacij in številni predstavniki krajevnih ljudskih odborov ter ostalo ljudstvo. Gledališče je bilo tako polno, da maločkaj tako. Otvorilni govori je imel načelnik okrajne zaščite uprave, ki je v svojih besedah na kratko orisal razvoj Narodne zaščite pri nas in njen pomen. Govor je sledil kulturni spored. Nastopil je pevski zbor Narodne zaščite in mandolinistični kvartet italijanskega kulturnega krožka »Antonio Gramsci« iz Koprja. Prav tako je izvedel svoj pester spored tudi orkester JA iz Portoroža.

Garancija uspehov naše borbe je naša Partija, so njene napredne množice in še posebej socialistična Jugoslavija. Komunistična partija Jugoslavije in naš tovarš Tito.

svetovni spored. Nastopil je pevski zbor Narodne zaščite in mandolinistični kvartet italijanskega kulturnega krožka »Antonio Gramsci« iz Koprja. Prav tako je izvedel svoj pester spored tudi orkester JA iz Portoroža.

Naslednji dan ob 9. uri pa je komandant VUJA polkovnik Stamatovič sprejel predstavnike Narodne zaščite Istrskega okraja na čelu z majorjem Čihakom. Ob tej priliki je komandant nagradil in pohvalil oficirje Narodne zaščite poročnika Milana Tavša, podporočnika Josipa Milana Tavša in zastavnik Josipa Šmukoviča ter se z njimi dolga razgovorjal o delu Narodne zaščite v našem okraju.

svetovni spored. Nastopil je pevski zbor Narodne zaščite in mandolinistični kvartet italijanskega kulturnega krožka »Antonio Gramsci« iz Koprja. Prav tako je izvedel svoj pester spored tudi orkester JA iz Portoroža.

prav so tudi oni zagrešili precej napak, temveč mora plenum okrajne komiteja tu pred konferenco priznati, da je delal premalo sistematično in uporno ter da se je od časa do časa le prevleč zadovoljeval s sklepi, ki so bili sicer lepo in točno formulirani. To nam dokazuje, da se mi vsi premalo brigamo in skrbimo za razširitev Partije. Koliko imamo dobrih delavcev v naših tovarnah in podjetjih, poštenih kmetov in mladincev po naših vaseh, vendar pa naši člani Partije teh ljudi ne vidijo, da bi z njimi politično delali in jih sprejeli v kandidature oz. v Partijo.

svetovni spored. Nastopil je pevski zbor Narodne zaščite in mandolinistični kvartet italijanskega kulturnega krožka »Antonio Gramsci« iz Koprja. Prav tako je izvedel svoj pester spored tudi orkester JA iz Portoroža.

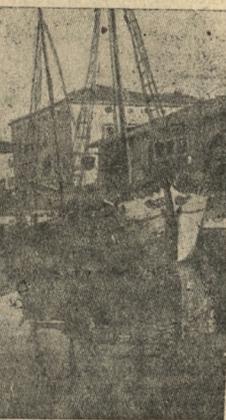
prav so tudi oni zagrešili precej napak, temveč mora plenum okrajne komiteja tu pred konferenco priznati, da je delal premalo sistematično in uporno ter da se je od časa do časa le prevleč zadovoljeval s sklepi, ki so bili sicer lepo in točno formulirani. To nam dokazuje, da se mi vsi premalo brigamo in skrbimo za razširitev Partije. Koliko imamo dobrih delavcev v naših tovarnah in podjetjih, poštenih kmetov in mladincev po naših vaseh, vendar pa naši člani Partije teh ljudi ne vidijo, da bi z njimi politično delali in jih sprejeli v kandidature oz. v Partijo.

svetovni spored. Nastopil je pevski zbor Narodne zaščite in mandolinistični kvartet italijanskega kulturnega krožka »Antonio Gramsci« iz Koprja. Prav tako je izvedel svoj pester spored tudi orkester JA iz Portoroža.

prav so tudi oni zagrešili precej napak, temveč mora plenum okrajne komiteja tu pred konferenco priznati, da je delal premalo sistematično in uporno ter da se je od časa do časa le prevleč zadovoljeval s sklepi, ki so bili sicer lepo in točno formulirani. To nam dokazuje, da se mi vsi premalo brigamo in skrbimo za razširitev Partije. Koliko imamo dobrih delavcev v naših tovarnah in podjetjih, poštenih kmetov in mladincev po naših vaseh, vendar pa naši člani Partije teh ljudi ne vidijo, da bi z njimi politično delali in jih sprejeli v kandidature oz. v Partijo.

svetovni spored. Nastopil je pevski zbor Narodne zaščite in mandolinistični kvartet italijanskega kulturnega krožka »Antonio Gramsci« iz Koprja. Prav tako je izvedel svoj pester spored tudi orkester JA iz Portoroža.

Iz naših krajev

MOTIV IZ KOPRSKEGA PRISTANIŠČA

SV. LUCIJA. — Organizacija SIAU v Kampolnu je najboljša. Na področju sektorja Sv. Lucije je več osnovnih organizacij SIAU. V vseh dosedanjih tekmovaljih je žela najboljšo uspešno osnovna organizacija v Kampolnu. Ta organizacija je tesno povezana z ljudstvom in je večkrat organizirala prostovoljno delo pri elektrifikaciji vasi in obnovitvi sedeža SIAU, ki bo prvič odprti v soboto 27. t. m. Ta dan bo prvi krat zasvetila v Kampolnu tudi električna luč v štiridesetih hišah. Po ostalih pa bo v kratkem, saj na tem že delajo. Veliko so za napeljevanje električnih luči v Kampolnu pomagali tudi pripadniki JA iz Portoroža. Večkrat so prišli na udarniško delo in naredili za elektrifikacijo okoli 25.000 — dinarjev vrednosti dela. Ob priliki odprta sedeža SIAU in ko bo prvič zasvetila električna luč, bo vsaka organizacija SIAU povabila na slavnost tudi predstavnike vojske, krajevne oblasti, godbo iz Sv. Lucije in predstavnika okrajnega odbora SIAU. Ta pomemben dan hoče proslaviti ljudstvo v Kampolnu veselo in slavnostno.

Zadnji mrak je prinesel našim ribičem dober lov. V noči od sobote na nedeljo so ribiči nalovili v bližini Novega grada 6 vagonov rib. Posadka ribiške ladje »Lavra« iz Koprja je ujela v eni noči 6500 kg rib. Ribiči predvidevajo, da bo do sledel lov bolj kot je bil v poletni sezoni.

Za nadaljnji razvoj in izboljšanje ribištva, dokončujejo v piranskih ladjedelnicah dve veliki ribiški ladji za blonjski lov. Prvo ladjo bodo pravilno ribiški podjetju »Sardela« Umagu že v oktobru, drugo pa v decembru. Oprema teh ladij bo najbolj moderna in bosta vozili s hitrostjo 9 milj na uro.

Trgovska podjetja Istrskega okraja bodo nabavila v Avstriji za večje vsote šilingov predmetov širokega spektra. V prvi vrsti bo nabavljena električni material, porcelan in jeditni pribori.

Istrska banka, s svojo visoko aktivno, osnovnimi sredstvi, z vplivno delniško glavnico, z raznimi rezervirani skladi, s svojim 17 milijardnim enostranskim prometom v dobi od 1. I. do 30. IX. 1951, nudi dovoli jamstva svojim vlagateljem in komitentom za solidno in nemoteno poslovanje.

Slavosni začetek kulturnega festivala italijanskih prosvetnih društev

21. oktobra 1951 bo zapisan v zgodovini Pirana kot pomemben datum obalnega mesteca — dan velikoga kulturnega napredka Italijanov Istrskega okrožja.

Ob 20. uri je bila v Tartinijevem gledališču slavosni otvoritev kulturnega festivala Zveze Italijanov Istrskega okrožja, ki traja že ves teden. Otvoritve so se udeležili tudi ministri Ljudske Republike Francije Perovšek, dva predstavnika Zveze Italijanov za Istro in Reko Jožef Arrighoni in Eros Sequi ter predstavniki organizacij iz Trsta in Istrskega okrožja.

Govorom in pozdravom je sledil kulturni spored, pri katerem so sodelovali pevski zbori, orkestri, folklorne skupine ter gostje z Reke in iz Opatije.

V okviru festivala sta bili v Piranu odprti v nedeljo dopoldne razstava dejavnosti Zveze Italijanov Istrskega okrožja in umetniška razstava, na kateri je 12 slikarjev in kiparjev razstavilo svoja umetniška dela. Razstava Zveze Italijanov pri-

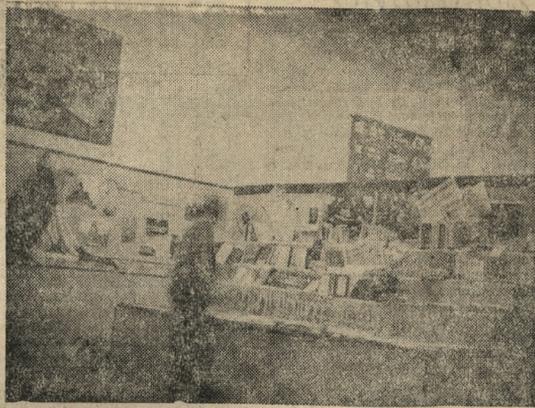
kazuje med drugim v fotografijah aktivnost Italijanov v šolskem in kulturnem življenju ter njihovo sodelovanje pri socialistični izgradnji okrožja. Razstavljene so tudi knjige, časopisi in publikacije, ki so izšle v Istrskem okrožju po osvoboditvi in med narodnoosvobodilno borbo.

V prodaji so spominke znamke II. festivala italijanske kulture, s sliko Petra Pavla Vergerija mlajšega.

Pirani je ta teden okrašen z zastavami in je njegovo lice povsem praznično, kakor se nikoli tako. Vsak večer je Tartinijevo gledališče polno obiskovalcev — Italijanov našega okrožja, ki sledijo lepo pripravljenim in pestrim ter bogatim kulturnim prireditvam, ki jih uprizarjajo italijanska kulturno prosvetna društva z vsega okrožja.

Ta festival italijanskih kulturnih društev, ki je že drugi v našem okrožju bo prav gotovo pomenil nov korak in napredek v razvoju kulturne dejavnosti Italijanov našega okrožja. Ze sam začetek festivala nam zagotavlja, da bodo letošnji uspehi boljši od laniških. To so tudi pokazala posamezna društva, ki so se za festival z vso vneto pripravljala.

Prav tako bo letošnji festival italijanskih prosvetnih društev ponovno dokazal, kakor je rekel v svojem pozdravnem govoru ob otvoritvi predsednik Zveze Italijanov tov. Agarinis, težnje delavcev Italijanov tega ozemlja za napredek lastne kulture, poglobitev bratstva med našimi narodi in nov korak v izgradnji socialistične bodočnosti, utrditvi miru v svetu in mednarodnega sodelovanja.

POGLED NA RAZSTAVNI PROSTOR, KI JE POSVEČEN BOGATI ZBIRI RAZNIH KNJIG

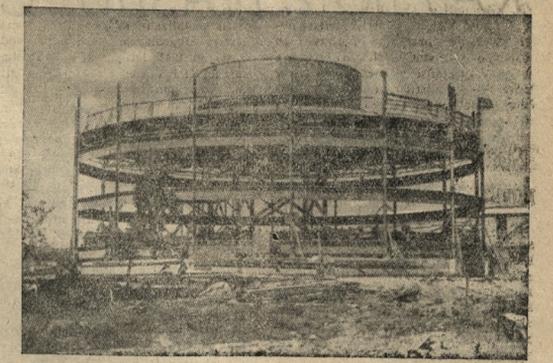
PEVSKI ZBOR IZ PIRANA JE NASTOPIJ OB OTVORITVI FESTIVALA ITALIJANSKIH PROSVETNIH DRUŠTEV

VELIKO TEKMOWANJE za dograditev proge DOBOJ-BANJALUKA

Komaj so prišli požrtvovalni graditelji mladinske proge Banja Luka—Doboj iz enega tekmovanja že so v drugem velikem tekmovanju za popolno dograditev proge še v letošnjem letu. Ze takrat, ko jih je obiskal maršal Tito so mu obljubili, da mora steči vlak po novi progi še letos. Svojo obljubo so mladinci častno držali. Samo v zadnjem mesecu so vgradili v nasipe in v traso proge nad 200.000 kubičnih težkih ilovnatih zemlje in kamena, ki jo je bilo treba nabiti v nasipe in tem doslej vse pogoje, da lahko še v tem mesecu končajo vsa zemeljska dela. Poleg tega pa so v zadnjem tekmovanju prebili več velikih usekov v trde skale ter zgradili podporne za veliki most čez Bosno. Nad 10 mostov pa že raste čez reki Utrino in Snegetino. Na prodoru Tromeđa so perili mladi mineri že 1200 m pod zemljo. Graditelji predora Ljeskove vode, ki delajo pod najtežjimi pogoji kljub vsem neprilikom lepo napredujejo.

Sedaj dela na mladinski progi nad 22.000 mladincev. V teh dneh se jim bodo pridružili še tisoči demobilizirancev Jugoslovanske armade, ki so sklenili, da sodelujejo

v zadnjem jurišu za dograditev mladinske proge. Iz Ljubljane je odšlo v tork zvečer 1100 mladih fantov-demobilizirancev, ki so služili vojaški rok v Sloveniji na po-

POGLED NA GRADBENI OBJEKT VELIKE KOKSARNE V LUKAVCU

Strokovnjak iz Ljubljane izdelal prvi televizijski aparat

Zadnje dni se v Ljubljani ljudje ozirajo proti vrhu nebotičnika. Po Ljubljani se je namreč raznesel glas, da postavljajo na vrhu nebotičnika veliko anteno televizijske oddajne postaje. Ljudje se niso prepričali, v dvanajstem nadstropju nebotičnika je delavnica, kjer se dan in noč sklanjajo strokovnjaki pod vodstvom Albina Vidna nad preciznimi aparati. V tej delavnici so pred kratkim izdelali prvi televizijski aparat v Jugoslaviji.

t. j. televizijski aparat s smelnajo kamero, oddajnikom in sprejemnikom že prenašali na tej razstavi prve prenosa.

Televizijski aparati so zelo komplicirani in natančni ter je treba za njihovo izdelavo mnogo truda, snemanje snema nek dogodek, tek in strokovnega znanja. Kamera za mo, konferenco itd., svetlobna slika se najprej pretvori v električno in se takoj nato razdeli na male kvadrante kot črke v knjigi. Nato se posamezno prenašajo. Ta prenos je zelo hiter, nad 15 tisoč delcev v sekundi. Tako se v eni sekundi sprejme 25 posnetkov, tako da lahko gledalec vidi ves dogodek kot na filmskem traku. Kamera za snemanje prenaša dogodke na oddajnik, ta pa na vse strani na sprejemnik. V televizijski je zelo zapletena stvar, ki dela preglednice tudi strokovnjakom v državah, kjer ni televizijske mreže. V televizijski je zelo zapletena stvar, ki dela preglednice tudi strokovnjakom v državah, kjer ni televizijske mreže.

Plastična masa je hitro osvojila ves svet

27. oktobra 1938. leta je ameriško akcionarno društvo Di Pon objavilo iznajdbo novega materiala — nylona. Takrat niso še vedeli, ali bodo iz njega delali zobne ščetke ali brisače za noge. Takrat je še vse bilo v raziskovanju. Toda svojo kariero je nylon začel kot ženska nogavica. Kjerkoli na svetu so ženske noge, je našel nylon v vsakodnevni besednici in sanje premoogli žena. Akcionarno društvo Di Pon proizvajajo sedaj ni manj kot 531 milijonov parov nylon nogavic na leto.

27. oktobra 1938. leta je ameriško akcionarno društvo Di Pon objavilo iznajdbo novega materiala — nylona. Takrat niso še vedeli, ali bodo iz njega delali zobne ščetke ali brisače za noge. Takrat je še vse bilo v raziskovanju. Toda svojo kariero je nylon začel kot ženska nogavica. Kjerkoli na svetu so ženske noge, je našel nylon v vsakodnevni besednici in sanje premoogli žena. Akcionarno društvo Di Pon proizvajajo sedaj ni manj kot 531 milijonov parov nylon nogavic na leto.

Kadar govorimo o nylonu, pač mislimo na neko nežno, tako neodporno snov. Toda če se zamislimo, da je ameriška vojna mornarica na svojih bojnih ladjah namestila zaščitne plošče iz nylona, ker je to najtrši material kar ga je v vojni lahko spoznamo, da nylon ni tako nežna stvarca. Neke prvotno ameriško nogometno društvo si je leta 1941 naročilo nogometne dresse iz nylona. Leta 1946 so bili ti dresse še kot novi, nosijo pa jih še danes, po desetih letih. V zavod za preizkušnje najrazličnejšega materiala v New Jersey so poslali preprogo iz nylona. Siroj, ki se vrtil z veliko silo in povzročila sileno trenje kot množični koraki, je pri 75.000 obratih navadno volneno preprogo popolnoma uničil, preproga iz nylona pa je po 300.000 obratih izgledala kot nedotaknjena. Velika prednost nylon je tudi v tem, da ne gori, šele pri veliki temperaturi se začne topiti.

Največji svoj izpit pa je ta moderna snov položila pri uporabi v medicini. Na neki večji kliniki so morali vvesti bolnika, ki je bil bolan na srca kri iz samega srca. Zato je bila potrebna cevčica, ki je bila tako tanka in tako prožna, da bi jo lahko skozi veno, t. j. žilo dovodnico v roki potisnili v samo srčno mišico. To cev so po mnogih raziskovanih izdelali iz nylona in operacija se je obnesla.

Tudi Jugoslavija je zgradila moderno tovarno plastičnih mas »Jugovinila« pri Splitu. Proizvodijo iz tovarne so dosegli že lepe uspehe in se za njih zanimajo tudi v inozemstvu.

Zdravilna zelišča bogastvo Jugoslavije

Jugoslavija nima neprenehajajočega bogastva samo v podzemskih zakladih, temveč tudi med svojim pestrim rastlinstvom. Tega pa je Jugoslavija dosegla le malo izkoriščala. Marsikdo izmed naših bralcev se bo gotovo vprašal: »Ali res najrazličnejši listi, korenine in plodovi predstavljajo tako veliko bogastvo?« Najboljši odgovor na to bi bil jim da. Bilja kot so »Jugovleka« v Beogradu, »Biljana« v Zagrebu in drugi, ki imajo stalne trgovske zveze z inozemstvom in so za razne čaje, korenine, cvetove in eterična olja izbrala po vsem svetu dragocene dresce. Samo »Biljana« v Zagrebu kupuje in predeluje okrog 200 vrst različnih zdravilnih zelišč. To podjetje tudi izvaja znamenito damastinsko kaduljo, kopriko, komilico, razne čaje in okrog 15 vrst dragocenih eteričnih olj. Podjetje »Bilka« iz Skoplja zasluži milijone s plodovi divje rože in anasona ter s surovim opijem, ki je zelo iskana v inozemstvu in doma.

Jugoslavija je doslej izvozila že mnogo zdravilnih zelišč v Ameriko, Zapadno Nemčijo, Italijo, Nizozemsko in Švedsko, toda ponudbe prihajajo tudi iz drugih držav. Zdravilna zelišča so neobhodno potrebna za proizvodnjo mnogih zdravil, zato so zelo iskana v svetu. Pred vojno je morala Jugoslavija uvoziti 80% vseh zdravil in pripravov in je samo 20% krila s svojimi proizvodnjo. Za razna zdravila ni uvažala surovine, temveč je gotove izdelke. Največkrat je bilo tako, da so v malih slabo opremljenih jugoslovanskih tovarnah zdravil, prelepli na gotova uvožena zdravila samo še svoje etikete. Kako drugače pa danes izdelajo jugoslovanska industrija zdravil. V primeru iz leta 1939 je podvožila svojo proizvodnjo. Namesto 80% pred vojno, uvažala danes samo še 10% zdravil iz inozemstva. Sedaj izdeluje v Jugoslaviji na stolne raznih zdravil, med katerimi so tudi penicilin, pepeln, stibicini, železni sulfati in sulfidi ter kloridi. Mnoge izmed teh izdelujejo danes v Jugoslaviji že v takih količinah, da povsem zadovoljijo domače potrebe. Največ izvažajo Jugoslavija razne živalske serume. Tovarna zdravil »Leke« v Ljubljani izvažajo drugim tudi bizmutove soli, atropin in druge ekstrakte. V zadnjem času je sklenila pogodbo za izvoz bizmutovih soli v Italijo, Belgijo in Švedsko. Pojava se se tudi z eno trdiko iz Trsta za izvoz etra ter zeliščnih ekstraktov. Posebno mnogo kupujejo je sklenila ta tovarna na Zagrebškem velesejmu.

katere je redna in lahko prebavljiva radi česar je živali lažje prebavljive, boljše izkoristijo, stam vpliva na hitrejši razvoj, stam mlade živali ter na produktivnost mleka in mesa. (Iz rokopisa za govor.) Povejte mi, kaj hoče pisec povedati, razložite, kje ima stavek glavo in kje rep! — Ali: »Zdrava, ki je kmetov najbolj razumijeta in dostopna oblika, mora znati lete organizirati in jih takorekoč spremiti v nov duh in novo življenje.« (Rokopis za Istrski tednik.) Ali bomo kmete spremljali v duh in novo življenje? — »Ce jim pada ta karta iz rok, potem lahko pri prici zaprejo svojo iredentistično kuhinjo.« (Objavljeno v Istrskem tedniku.) Kako je mogoče družiti kvartec s kuhinjo? — »Clem 19. Splošnovanje nižjih organov višjih.« (Pravilnik.) Kdo spoštuje koga? — »Igral bo orkester.« (Egida) in sodeloval celotni radio z zvočniki. Mize s postrežbo natakarije.« (Lepak.) Kakšen celotni radio bo sodeloval z zvočniki? Ali bodo mize postregle natakarijem ali natakarijimizem?

Za vse, ki tako govorijo in pišejo, je rešitev: ljubiti in spoštovati materinsčino! Vse drugo pride potem samo od sebe. Zato ne govorimo nikoli brez skrbne priprave, nopoln pise prebirajmo in pilimo, tehtajmo besede in stavke! Če dvomimo, pogledajmo v slovnico ali povprašajmo prijatelja za svet! In berimo! Le tako bomo uspehi.

Prihodnjič bomo na drobno obdelali nekatere napake, ki kažejo, kako dialektično še vedno vplivajo na kopriščino. S. S.

ZANIMIVOSTI PO SVETU

Rusija ima manj živine kakor Združene države Amerike. Računajo, da ima Rusija mnogo manj živine, kakor jo ima ZDA. Rusija je imela ob pričetku letošnjega leta 57 milijonov glav goveje živine in 21 milijonov prašičev, nasproti 74 milijonov goveda in 65 milijonov prašičev, ki so jih imela ZDA. Rusija ima pač po vrhu 99 milijonov ovc, nasproti 33 milijonov, ki jih imajo ZDA.

Nov stroj za razmnoževanje in prenos vesti in slik. — Veliko telegrafsko in telefonsko podjetje Western Union v ZDA je izdelalo nov tip telegrafskega sprejemnika oddajnika, ki lahko sprejema in odda v eni uri 180.000 besed. Najnovejši telegrafski sistem je zasnovan na stroju, ki izdela kopijo vesti, poročila ali slike, ki jo nato prenašajo z radijskimi valovi ali po navadnih telegrafskih žicah do cilja. Kjer to vse avtomatično sprejemajo brez fotografske, kemične ali sušilne naprave. Uradnica, ki upravlja tajni novi stroj, potisne natipnato poročilo v opozorni valj, katerega nato zapre in spusti v pogon. Valj se obraca z brzino 1800 obratov na minuto. Pri stroju je foto-celica: leta deluje s pomočjo svetlobe, ki jo spustijo vanj skozi odprtino v velikosti dgljne konice. Na sprejemniku »zapišejo« ali reproducirajo besedilo in sliko naprave — nalik iglam — na suhem papirju. Ko je prenos končan, požene avtomatičen signal in gibanje nož, ki odreže rotacijski papir in pot od pošiljatelja do prejemnika je končana.

Upor v Campo de Mayo je bil za dušen, general Rawson pa je bil skupno s številnimi njegovimi pristaši aretirani.

Proizvodnja orožja v Vzhodni Nemčiji. — Zahodnonemški sindikalni list »Die Quelle« je 22. julija objavil listo korporacij in državnih podjetij, ki v Vzhodni Nemčiji izdelujejo vojni material za Sovjetsko zvezo. V podjetju SAG Wetzela v Leipzigu izdelujejo tankovske kolese in gosenice. Tovarna jekla V Kirchmoeseru izdeluje jeklene plošče za tankovske oklepe, tovarna jekla »SAG« v Gibilzu in še ducat drugih manjših tankovske dele. Tovarna jekla v Frankleubnu izdelala mesečno 40 topovskih lafet, dolgih 4 metre, tovarna strojev VEB v Haleu 32 topovskih lafet mesečno. »Die Quelle« tudi naštevata tovarne, ki izdelujejo vagonске karoserije

ISTRSKI JESENSKI MOTIV

FILATELIJA

Vrednost znamk

Kljub hitremu in vedno naraščajočemu zbiranju znamk n'imajo mnogi zbiratelji pravega vpogleda v to zanimivo zabavo. Koliko je filatelista, ki že dolgo časa zbirajo znamke, ki pa se nikoli ne zavedajo dobro in ne pomislijo podrobneje na koristi, ki jim jih nudi filatelija, ki nikoli ne pomislijo, da jim zbiranje znamk nudi možnost lepih in vedno naraščajočih prihrankov.

Za vsako državo so poštne znamke del gospodarstva, saj so vsake-mur znani dohodki, ki jih dobiva država po poštnih pristojbinah. To poglavje nas toliko ne zanima, a mnogo zanimivejši je pomen poštnih znamk izven poštnega prometa, ki postane nekaj stráni predmeta, čigar vrednost more presegati tisočkrat večjo vsoto od imenskega znaka, kar je odvisno od ponudbe in povpraševanja.

Zgodovina vrednosti znamk je zelo zanimiva. V prvih začetkih filatelije so si zbiratelji medsebojno izmenjavali znamke. Enemu je manjkala znamka, ki jo je imel drugi. Letemu je manjkala znamka prvega. Tako sta si ta dva izmenjala znamko, obe sta bili žigosani, obe sta imele enako vrednost. Takrat se ni bilo ponarejenih znamk, še ni bilo sponarenja med filatelisti, vsi so zbirali iz estetskega čuta in iz zadovoljstva. To je bila najlepša doba v zgodovini filatelije, ko je bila filatelija resnično lep pravi sport.

V nadaljnjem razvoju filatelije pa so se začele pojavljati znamke, ki so bile redkejše od drugih. Stevilo zbiralcev se je povečalo in s tem v zvezi tudi povpraševanje. Pojavili so se filatelisti, ki so si prizadevali, da bi imeli dobiček, pojavile so se mnoge ponarejene znamke in iz vsega tega je nastala razumljiva posledica: znamke so začele dobivati denarno ceno. V začetku so imele največjo vrednost žigosane frankovne znamke, a v filatelističnem razvoju so stopile v ospredje nežigosane frankovne znamke, katerih vrednost je bila nad nominalno vrednostjo v valuti dotične države, ob ustanovitvi avionske pošte in prometa so se pojavile letalske znamke, ob raznih važnih obletnicah razne spominke znamke, nato portovne znamke in končno dobrodelne znamke, ki so dobile največjo vrednost in so bile ustvarjene za izpriznjev žepov filatelistov.

Pri vrednosti znamk igra veliko vlogo denarna naklada znamk. Jasno je, da so znamke, ki jih ni bilo mnogo tiskanih, dražje od tistih, ki jih je mnogo. Kolikokrat se zgodi, da so nekatere znamke v prodaji samo en dan, nato pa ne pričakovano zmanjkajo. »Kdor prej

pride, prej melje« pravi star slovenski pregovor, ki drži tudi v filateliji, zlasti še v takšnih primerih. Če imaš srečo in znamko, ki jih ni mnogo, pravočasno kupiš, če imaš takorekoč »dober nos«, ti ni treba pozneje plačati za isto serijo dvakrat, trikrat večjo vsoto, kot se to pogostokrat dogaja.

Vsekakor sta važna činitelja pri določevanju vrednosti znamk ponudba in povpraševanje. Čim večje je povpraševanje, tem večja je vrednost znamk in obratno. Jasno pa je, da bo vsak filatelista za znamko, ki si jo najbolj želi, največ plačal.

Mnogi novopečeni filatelisti nasedajo raznim špekulantom in jim zaradi svoje nepoučenosti plačajo mnogo več, kot so znamke vredne. To velja predvsem za začetnike. Zato je pri kupovanju znamk potrebna velika pazljivost. Najpriporočljivejše je, da se pri kupovanju znamk oziroma na cene, ki so označene v filatelističnih katalogih zadnjih let, kajti te cene takoimenovane nominalne cene so najtočnejše.

Ce nanese priložnost, da kramljaš po naših vaseh s kmeti o vinu, žitu ali o vojski, o stvarih, ki vsakogar zanimajo, pa sam ne znaš šavrskega (severnega) ali brkinskega (južnega) narečja, čutiš, kako si sobesedni prizadeva, da bi zatajil preprosto materinsko govoro ter bi — učen. Nazadnje ti reče kaj takega: »Oh, oprostite, mi Istrani tako grdo govorimo!« Za čel manjvrednosti je močno zakonrenjenj v naših ljudeh. V opusju nad tem, da bi se mogli izobesiti na pravilno« govorniki in pisati. Drugače si namreč ne morem razlagati niti tragične niti dijaške ravnodušnosti do vsega, kar diši po pravopisu, pravorečju in skladnji. Tako radi pozabljamo na tisti poučni Zupaničev epigram:

»Osel gre le enkrat na led« — Baš to je oslovstvo!
Modrec ve: danes sem pa, jutri bom plesal po njem.

Ni prav, da se ljudje ted tako smajujejo svojege narečja! Njihov dialekt je prav tako lep in spoštovanj vreden kakor katerikoli izmed 45 slovenskih narečij. V njem je za večno zapisano trdo, grenko življenje istrskih Slovencev od nastelitve do osvoboditve. Knjige se izgube, listine zgreje, hiše se porušijo, spomin opeša — jezik, zvesti človekov spremljevalec, ki se tako počasi spreminja, pa nam kaže, kaj in kako je človek delal, upal, sanjal. Istranom se ni treba sramovati, da imata oba obmorska dialektita toliko tujege blaga v besedi-

VEJANJE KOPRŠČINE

šču in skladnji, da ne poznata mnogih slovenskih knjižnih besed, ki so doma drugod. Istrska govornica je taka in taka naj ostane, dokler je ne bomo pozabili in v celoti zavrgli; kajti s kulturnim in gospodarskim razvojem bodo odmirala tudi narečja in namesto njih se bo uveljavila splošnošlovnski razgovorni jezik, kulturni dialekt, ki bo enoten, čeprav nekot narejen iz vseh močnejših narečij. Ta bo namdomestil vse sedanje dialekte in Slovence še tesneje združil.

Prav isto istrsko narečje, ki mu priznavamo vso domovinsko pravico v vsakdanjih pogovorih, pa ne sme vplivati na naš knjižni jezik in mu dajati tujo podobo!

Cemu je treba ljudi učiti in mučiti? Cemu slovnice, pravopisne besednice in vnanja? Vse to je potrebno! Sodobni pripomočki namreče niso sestavljeni zato, da bi urejali in čistili naša narečja, govorniki tistih preprostitih ljudi, od katerih so se morali nekot izobraženi učiti pravega slovenskega jezika, da se niso izgubili v nemškem morju. Danes nam dialekti ne morejo biti več vzor, po katerem bi se morali ravnati, ne morejo in ne smejo biti več izhodišče za oblikovanje slovenskega knjižnega jezika.

Vsi jezikovni pripomočki so namenjeni tistim, ki hočejo nastopiti in pri tem uporabljati enotni knjižni jezik, ki je že odrasel žibelki in se osamosvojil. Vsakdanji domači govor, narečje, je kakor domaća ali delovna obleka, ki jo slečemo, kadar gremo med ljudi, in kakor smo vajeni, da se spodobno opravimo, če imamo nevsakdanji, morda celo slovenski opravke, tako moramo, kadar govorimo pred zborom, sedeti že ne po slovenski, pa vsaj po pravični obliki svojega govora. (M. Rupal.) In tega ne zna nihče iz mladega, za njem otrok izobraženih ali nezobraženih staršev — učiti in naučiti se ga mora!

Ni torej važno, kdo si in od kod, kakšen dialekt govoriš in koliko šol imaš, važno je le, da dobro poznaš najprej svoje narečje in rad ljudem pripovedoval, kar čutiš in misliš. Zato Slovence ne sme govoriti tujege jezika v domači hiši namesto materinsčine; to pa mora obvladati tako, da mu ne bo delala pregledivo!

Na žalost je pri nas drugače. Mnogi se slovenskega jezika še vedno sramujejo, slovenstvo je za njih publicna, otroke pošiljajo v tuje šole, celo podpisujejo se s spacenimi imeni in prijmkli. To je žalostno! Fašisti so imenitno opravili svoj posel. Drugi pa, ki se ukvarjajo s pisanjem, kar ne morejo za-

NAŠIM KMETOVALEM

KAJ BO Z NAŠIMI ČREŠNJAMI

V Istrskem tedniku je bil objavljen članek tov. Ukmarja o hudem sovražniku češnjevih nasadov. Gre za asivrotata (tako ga kliče Ukmar) — Capnodis tenebrionis. Dopisnik pripisuje tvo krivdo odmiranju češnjev tamo škodljivcu. Ta škodljivec napada češnje in breskve takoj pod vratom drevesa in glavne korenine (podpisani ga je našel tudi na vejah češnje). Samica polaga jajca pod drevesno skorjo. Do 7 cm dolga ličinka značilne ploščate oblike dolbe pod drevesno skorjo rove (hodnike) ter na ta način uničuje vitalne dele dreves — kambij in lesene cevi po katerih se pretaka rastlinska kri — lina. Na ta način poskodovana drevesa zažene hirati, v najkrajšem času odmirajo.

Ce presledamo naše češnjeve nasade, opazimo na bolanih drevesih tik pod popki luknjice. To je delo češnjevega zalutnika (scodlitus rugulosus). Letos so napadeli liste češnje črnim polzem podobne stuzaste živalice. To so ličinke češnjeve grizlice (caliroa limacina). Te ličinke ako objedo liste, da ne ostane od njega drugo kot listne žile. To bi bili vsaj glavni škodljivci razširjeni po našem okrožju.

Razen omenjenih škodljivcev napadajo češnje razne glivice, ki ovirajo razvoj drevesa in povzročajo odmiranje tega našega tako donosnega sadnega drevja. Med glivicami je omeniti znanostno prvostopno, ki povzroča slabo krogost. Na okuženem drevesu opazimo da liste dobi izpocetka rumene li-se, ki pozneje porjavijo in zajamejo vso površino. Listje se posušijo in ostane večinoma na drevesu do pridojne pomladi. Trosje (seme) glivice ostane na okuženem listju ter prenaša spomladaj bolezen iz bolanega na zdrava drevesa. Druga glivica, ki napada koščičasta drevesa je scelerosporium carporhizum. Ta glivica povzroča vključenost listja in smolkavost. Nekaterje glivice napadejo korenine dreves ter povzročajo koreninski gnolob (bacterium tumefaciens in stercum purpureum).

Ni moj namen danes opisati posamezne bolezni in škodljivce in podajati navodila za borbo proti njim. Poudariti bi pa hotel dejstvo, da niso le škodljivci glavni vzrok odmiranju češnje in lahko rečemo sadnega drevja na splošno. Glivice in škodljivci, ki se vgnezdijo po drevesu so v glavnem posledice odmiranja in ne vzrok. Glavni neoposredni povzročitelji odmiranja češnje, a to velja v glavnem za vse ostalo sadno drevje, so naslednji:

1. Neprikladna zemlja. 2. Slaba priprava zemlje pred sajenjem in nepravilna saditev. 3. Neprikladne podlage ter slaba nega in gnojenje.

Glede zemlje moramo omeniti, da češnja zahteva rahlo propustno zemljo. Temu sadnemu drevju zelo škoduje podtalna voda. Češnjeve korenine so zelo občutljive za vlago in začno gniti, čim se rastlina toliko razvija, da pridejo njene korenine do podtalne vode. Zemljišče, na katerem nameravamo saditi češnje, mora biti vsaj do 1 m globine propustno za vlago. Dobro vem, da češnja dobro prenaša sušo, vendar, če jo posadimo v rahlo — plitvo na vlago strošnašna zemljo — posebno v starih lesah — postane občutljiva. V takih primerih opazimo podobne pojave kakor če korenine pridejo v dotiko s podtalno vodo.

Iz poslednjega, kar smo navedli, nam bo razumljivo, da moramo dobro pretehtati, kam bomo posadili drevesa in kako bomo pripravili zemljo preden ji izročimo drevesce. Če že nameravamo saditi češnje v krajih, kjer zastaja voda, moramo zemljo pravčasno izboljšati. To dosežemo z izkopavo odvodnih kanalov drenažo itd. Rahlo plitvo zemljo moramo sloboko prekopati (trigolati) ter dobro pokončiti z zrelim hlevskim gnojilom. Omenili smo glivice, ki povzročajo

gnajne korenin. Te bolezni se navadno razvijejo, če sadimo drevesa v zemljo, kjer je poprej raslo drugo drevje (gozd, trta ali staro sadno drevje). Izsekali smo gozd ali trte, v zemlji pa so ostale korenine. Če te ob rigolanju ne odstranimo, začnejo gniti v zemlji. Korenine sadnega drevja pridejo prej ali slej v dotiko s koreninami prejšnjih dreves, ki okužijo zdrave korenine. Pravilno ne bi smeli saditi sadnega drevja vsaj 8 let tam, kjer je raslo drugo drevje.

Naši kmetje podajajo premalo važnosti pravilni saditvi sadnega drevja. Za danes ne bomo podajali navodil o tem predmetu. Omeniti moramo pa le to, da čim globlje in čim bolj na široko zahteva večji ali prekopalni zemljišče namenjeno nasadom, tem bolj se bo sadje razvilo in bo obrodilo. Dokler korenine drevesa ne naletijo pri svojem razvoju na ovire, se lepo razvijajo in drevo bujno rase, ko pa v nadaljnjem razvoju ne dobi več dovoljnih pogojev zraka, dokler končno ne odmirne. Če drevo v času ko naleti na omenjene zapreke, se dobro obroditi in zato zahteva večji količin višje in hrane, se lahko posuši kar v enem letu.

Podlaga, na kateri cepimo zlahka ne sorte češnje, je velike važnosti za nadaljnji razvoj in rodovitnost drevesa. Če nameravamo cepiti sadnike na divjaki, ne smemo nikdar vzgajati podlago iz semena zlatih sort. Najboljše podlage za visoko in srednje vzgojo dobimo iz koščice divjih češnje. Pri nabavi teh koščic moramo paziti, da so od češnje divjak, ki imajo gladko in svetlo-sivo skorjo. Tudi pravilno razvita krona drevja igra precejšnjo vlogo pri odmeri semena. Seme si moramo vedno preskrbeti iz višjih leg.

Za nizke oblike uporabljamo rahlo krogasto (prunus mahaleb). Tudi ta mora imeti svetlo skorjo. To podlago uporabljamo za pustjo apeno to.

S tem da smo drevo pravilno posadili ter odbrali pravo podlago in sorto, nismo se zadovoljili njegovim življenjskim zahtevam. Če hočemo, da nam drevo trajno in obil-

no obroditi ter da ostane zdravo in odporno proti boleznim in škodljivcem, ga moramo skozi ves čas življenja pravilno negovati, okopavati in gnojiti. Gnojimo sadnemu drevju vsako drugo leto in sicer v prvem, petem, devetem, trinajstem letu s hlevskim gnojem ter v tretjem, sedmem, enajstem, petnajstem letu z gnojilom. Od umetnih gnojil pridejo v poštev superfosfat, kalijeve sol, nitrofosfat.

Sadno drevje na splošno potrebuje velike nega. V zimskem času moramo odstraniti iz dreves vse suhe in gnile veje, listje, mah in raskavo skorjo. Vse te odpadke moramo takoj na licu mesta sežgati. Če s tem, da smo odstranili iz dreves omenjene odpadke, smo uinili veliko količino raznih škodljivcev in glivic, ki povzročajo bolezni na sadnem drevju.

Zapomniti si moramo naslednje: v krmljenem času, ko je vsled omejenih nezdov drevo zelo oslabiljeno ter je njegova življenjska odpornost nizka, je drevo povzročilo raznih boleznim in škodljivcem. Koli bolezni in škodljivci imajo na slabotnem drevesu ugoden teren za uničujočo delo.

Ko smo že pred saditvijo določili češnji njeno pravo mesto v določenem okolju ter dobro pripravili zemljo in drevo na pravi podlagi pravilno posadili, ko smo skozi ves čas življenja drevesa ga pravilno negovali, smo s tem podvezli najbolj uspešne preventivne ukrepe v borbi proti boleznim in škodljivcem na sadnem drevju.

Nobenem ne more oporekati, da nam škodljivci in bolezni uničijo letno ogromne količine sadja in sadnih dreves. Proti tem se moramo boriti. Posebno sedaj v zimskem času moramo drevje očistiti in ga poskropiti (o škropljenje sadnega drevja je bilo in bo še govora v Tedniku), vendar pa ostane dejstvo, da je glavni vzrok nizkemu donosu češnje in sadnega drevja na splošno ter odmiranju posebno češnjevih dreves premanjša skrb in nega dreva, od koder ga posadimo, dokler ne umre.

Dr. J.

ZBIRAJMO ZDRAVILNA ZELIŠČA

Kakor vsako leto se tudi letos postavlja pri nas vprašanje zbiranja zdravilnih zelišč. Vseposvods po naših poljih in gajih leži razmetanega mnogo bogastva, ki ga pa mi kupujemo večinoma iz inozemstva kot zdravila in trosimo zato dragoceno valuto, ki bi jo lahko porabili v druge namene.

Iz raznih izvidov smo ugotovili, da bi se pri nas z lahkoto nabrale velike količine raznih zelišč (cvetja, trav, listja, korenin, korenk, gomoljev, plodov itd.). Tako je pri nas mnogo belega trna, robinje, lapuha (spodbel) črnega trna (trnline), ki se pobira kot cvetje, nadalje listje, koprive, lapuha, kadulje ali zabalja, nato trave kot preslica, bele trtve koprive, materine dušice, koreninice, rogovat (divji radik), koreninice, sladka praprota; plodovi: glugu (beli trn), brinje, črni trn, bezeg in še drugi kakor ruj, češnjice, peclji, lipov cvet itd.

Torej je pri nas mnogo takih zelišč, ki bi, ako bi bila pravčasno in pravilno pobrana, lahko mnogo koristila za izboljšanje našega gospodarstva. Mnogi to panogo omalovažujejo. Je pa dejstvo, da si je mnogo ljudi opomogli, ki so zbirali zdravilna zelišča, jih pravilno sušili in prodajali v lekarne ali pa preprodajalec. Tudi v naših krajih so se ljudje že bavili s takim delom, sicer ne tako množično kot drugod in zbirali večinoma samo eno vrsto zelišč, ker drugih niso poznali. V starih časih so ljudje bolj poznali vrednost zdravilnih zelišč, ker ni bilo lekarin kot danes in tudi ne zdravnikov in so bili pripravljeni si sami pomagati.

Podjetje Gosad v Ljubljani zbira zdravilne rastline iz vse Slovenije in tudi iz naših krajev. To podjetje je vedno pripravljeno dati tudi vsa potrebna navodila za zbiranje zelišč. Če bi se prijavilo več zainteresovanih, bi Gosad poslal tudi svojega strokovnjaka, ki bi dal ljudem strokovna navodila o zbiranju, sušenju, hranjenju in odpošiljanju zelišč.

Imamo pri nas mnogo ljudi, ki so dovolj inteligentni, da bi se posvetili tudi temu poslu, kajti kot vsaka stvar tudi ta zahteva gotovo malo inteligence, in bi si s tem zboljšali svoj gnotni položaj. Posebno bi bilo to priporočljivo za invalide, starce in betežne ljudi, ki ne morejo opravljati težkega dela.

Večerna gimnazija v Kopru

Ravnateljstvo Gimnazije v Kopru sporoča, da se bo prišel pouk na večerni gimnaziji v Kopru 1. novembra 4. 1.

Vsi oni, ki imajo namen obiskovati večerno gimnazijo naj se pri- dože vpisni 29. in 30. t. m. od 8. do 12. ure v pisarno gimnazije v Kopru. S seboj naj prinesejo zadnje šolsko spričevalo, rojstni list in prijave za vpis kolikavno z deseti- mi dinarji.

Pouk na večerni gimnaziji bo trikrat na teden popoldan od 15. do 19. ure. Odprti bodo trije razredi nižje gimnazije, če se prijavi za vsak razred najmanj 10 kandidator, ki imajo trdno voljo in čvrst namen vztrajati do konca leta pri študiju. Stroške za vzdrževanje večerne gimnazije bodo morali nositi obiskovalci sami.

RAVNATELJSTVO

FIZKULTURA IN SPORT

Zaključena je kolesarska sezona

No, za letos je pa konec. Kolesarji so po nedeljski dirki odločili kolesa in se pripravljajo za zimski počitek. Letošnja živahna in uspešna sezona jih je utrudila kot še nikoli. Naši kolesarji so letos sodelovali na tolikih dirkah, kot še nikoli prej in to zahvaljujoč se KZJ, katere so člani, ki jim je omogočila, da so sodelovali na vseh najvažnejših dirkah FLRJ.

Kot smo že uvodoma povedali, se je zaključila z nedeljsko dirko kolesarska sezona. Zaključila se je tako, da bolje ne bi mogla. Saj na nedeljski dirki so nastopili najboljši kolesarji našega teritorija, ki so se na 90 km dolgi progi borili za osvojitve zadnjega prvega mesta v tem letu. Zasluzeno je zmagal bivši član Proleterja Della Santa, ki se je v vseh 25 krogih izkazal kot najboljši. Edini navaren nasprotnik mu je bil mladi Apollonio, ki je pa v 22. krogu utrpel gumni defekt in tako zgubil vsako možnost za zmago. Poleg teh dveh je omeniti vredeti plasman mladincev Tamara, ki je edini od najmlajših bil kos svojim bolj renomiranim vrstnikom in prišel na cilj s prvo skupino ter se plasiral na prvo mesto med mladinci. Pravo presenečenje dneva je pa bil Koprčan Zucica, ki je v nedeljo prvi nastopil na dirki in v kategoriji nesestriranih zmagal, pred vsemi ostalimi.

Dirka je bila na tradicionalni progi okrog Semedele. Vsakih pet krogov je bil postavljen nagradni cilj. V treh je zmagal Della Santa.

Mali oglasi

Deško Alojz iz Skoflje v ul. 3 v Kopru proda po zelo ugodni ceni dobro ohranjeno posteljno ogrinjalo.

Bertok Albin, roj. 25. XI. 1912 v Pobjeh, sedaj stanujoč v Pradah, je izgubil osebno izkaznico številka 52576/576, izdana 6. II. 1950, od KLO Bertoki, dne 22. X. 1951, od 15. do 17. ure na poti Koper — Prade. Poštenega najditelja naproša, da jo vrne na upravo Istrskega tednika ali na gornji naslov, v nasprotnem primeru jo proglašajo za neveljavno.

Fišer Vida, roj. 30. IX. 1918 v Crničah 37, okraj Gorica, stanujoča istotam, je izgubila 18. X. 1951, osebno izkaznico, izdano od okrajnega odbora Solkan. Poštenega najditelja naproša, da isto vrne v Gallegorjo 27/II Koper, kjer omenjena toj. časno stanjuje. V obratnem primeru jo proglašajo za neveljavno.

Miklavčič Mirko, roj. 15. II. 1934, na Plavlah občina Milje, stanujoč istotam, je izgubil osebno izkaznico, izdano od notranje uprave v Kopru, v Trstu na trgu Impera dne 14. X. 1951. Poštenega najditelja naproša, da jo vrne na naslov sedanjega stanovanja, v nasprotnem primeru jo proglašajo za neveljavno.

v enem pa Colja. Na zaključni šprint so se pojavili štirje kolesarji, ki so v zadnjem krogu ušli ostalim in sicer Della Santa, Grancampi, Fontanot in mladinec Tamara. Della Santa je 209 m pred ciljem startal in pridobil kakih pet metrov, ki so mu zadostovali, da je prevzeli prvi skoki cilja. Za njim se je plasiral Grancampi, nato pa Tamara.

Vrstni red je bil naslednji:
1. Della Santa Silverio, ki je prevzeli 25 krogov ali 90 km dolgo progo v 2 urah 36'27" s povprečno brzino 34614 km na uro.
2. Grancampi Jurij, za eno kolo razdalje.
3. Fontanot Renato, z istim časom.
4. Tamara Lorenzo, prvi od mladincev, 5. Zucca Mario, prvi od nesestriranih, 6. Perone Nevio, 7. Apollonio Bruno, 8. Bubič Viktor, 9. Sellier Pio, 10. Kuret Karlo.

LEP USPEH DEKANČANOV

Jadran — Rdeča zvezca 2-1 (1-1)

Po dolgem času, odkar se je končalo medvaško nogometno prvenstvo, so se Dekančani znova pojavili na nogometnem igrišču. In kakol Nič manj kot z zmago nad Rdečo zvezdo iz Ankarana, ki letos sodelovala v prvenstvu Istrskega okrožja.

Dekančani so se v tej tekmi uve-

ljavili, kljub terenski premoči Ankarancanov, kar pomeni, da imajo zelo dobro obrambo in spreten napad, v katerem sta levo krilo in center kar najboljša.

Prvi uspeh so dosegli domačini v 1' z Zanelom, ki je izkoristil napako nosilnega vratarja. Ne da bi postopili, so Dekančani prešli v protinapad in uspešno zaključili polčas z Gregorjem, ki je v 32' izenačil.

V drugem polčasu je desni zvezli Prašnjakarji uspešno realizirali v 34' in s tem zagotovili zmago Jadranu.

Po rezultatu in igri sami lahko sklepamo, da bodo letos Dekančani med najboljšimi v okrajnem prvenstvu. Jadran: Stamejc, Čupin, Bertok, Bizjak, Kaligarčič, Prašnjakar, Porego, Boičič in Gregorji.

V NEDELJO BO LAHKOTLETSKO PRVENSTVO ISTRSKEGA OKROŽJA

V nedeljo se bodo našli najboljši atleti, med katerimi tudi prvaki srednjih šol, srečali na koprskem stadionu, kjer se bo ob 9. uri začelo lahkotleatsko prvenstvo za leto 1951.

Magični lik

1	2	3	4		
2				5	
3					6
4					
	5				
		6			

Besede pomenijo: Vodoravno in navpično: 1. kratka ruska reka, ki se izliva v Baltično morje, 2. izbrana družba, 3. kraj na Primorskem, 4. kozarški poglavar, 5. hrib pri Beogradu, 6. pokrajina v zadnji Indiji.

Rešitev križanke iz zadnje številke

Vodoravno: 1. Ugo — STO; 2. losos — lemez; 3. Meča — oboa — din; 4. Una — Aron — lira; 5. Oleg — Tito; 6. napoj — Dahau; 7. gora — Miro; 8. prst — sova — mit; 9. sat — koža — leca; 10. Darj — čreda; 11. osa — ata.

Navpično: 1. mu — ps; 2. Leningrad; 3. Oka — Aosta; 4. USA — opt — ro; 5. go — aloa — kis; 6. osorej — soja; 7. bog — mož; 8. slon — Divača; 9. Tea — Tara — rit; 10. OM — lho — Lea; 11. Edita — med; 12. Zirovnica; 13. — ta.

Nagrado za pravilno rešeno križanko v prejšnji številki je zreb doletel Ernestu Omerzelju v Kopr. Nagrado naj dvigne v uredništvo.

Rešite križank pošiljajte na uredništvo najkasneje do vsake srede.

Uničujemo žitnega molja

Tudi letos, čeprav ne v takem obsegu kot prejšnja leta, se je pri nas razširil najhujši sovražnik žita v žitnih shrambah — žitni molj. Proti temu škodljivcu moramo nastopiti čimprej močnejše. Škodljivca dobro pozna vsak kmet in tudi sredstva za uničevanje imamo na razpolago.

Žitnega molja uničujemo, kakor fikorlarja in grabarja. Na stari način se je uničevalo te škodljivce s toplo. V goriko krušno peč so polagali na pol napolnjene vreče z okuženim semenom. Pri toploti 55 stopinj C posojeno v približno eni uri ne samo metuljčki in ličinke, marveč tudi bube in jajčeca.

Danes pa imamo proti temu škodljivcu bolj zanesljive in lažje uporabljiva sredstva in to je ogljikov žveplec (sulfuro di carbonio) in DDT preparate. Za merkanilno pšenico uporabljamo navadno le ogljikov žveplec. To je smrdljiva tekočina, ki izhlapi čim pride v dotiko z zrakom. Pri tem se razvijejo strupeni plini, ki uničijo škodljivce. Na vsak kubični meter prostornine (10 hl) ne glede na to, če je posoda polna ali ne uporabimo 40—50 dkg tekočine. Tekočino vlijemo v kozarec ali drugo odprto ali preključeno posodo ter jo nato ložimo na vrh posode, v kateri semo razkužujemo. Posodo moramo nato hermetično zapreti. Tekočina se v nekaj urah spremeni v plin, ki uniči škodljivce. Po dveh dneh odstranimo pokrivalo in seme prezračimo.

Pri uporabi žvepleca — posebno pa v času, ko posodo odpremo in seme prezračimo — moramo biti zelo previdni, ker je plin strupen za ljudi in živali ter je ob enem vnetljiv, kar pomeni, da lahko nastane eksplozija, če v prostoru za palama cigareto ali vžigalo luč ali svečo.

Semsko pšenico razkužujemo z DDT preparati kot je n. p. Pantakar, Pepein ali Gesarol. Zadostuje le majhna količina teh omenjenih prašič, s katerimi posojimo seme, da uničimo vso živo golazen v semenu.

Dr. J.

Raša narodna pesem

ENA PTICKA PRILETELA
Ena pticka priletela, vrh kasarne je vsedla. Ona poje, žrnjoli, vse mlade fantje mi budi.

MLADI FANTJE JE USTAJAJTE, ENO PISEMCE PISAJTE: DO OČETA, MATERE, DO SVOJE LJUBE ŽALOSTNE!

OČETA SO NA PRAGU STALI, PISEMCE SO PREBRALI. OČETA PISEMCE BERO, SE MAMICA MITO JOKALI.

Kaj ji bodem priložala? Nimam vina ne vode; jaz ji bodem priložala svetle svoje solzice.

SLANICA
Davi je pa slanica pada na zelene travnike, travco vso je pomorila, in vse žalostne ročice.

Meni pa ni nič za ročce, če jih slanica pomori; meni je za dekle moje, al' me ona zapusti.

Ravno v sredi mojga srca ena rožica cveti, če ne boš ji priložala se gotovo posuši.

JANKO KERSNIK:

PONKRČEV OČA

Tam doli pod Kompoljskim gradom v zatijšu dveh majhnih dolin, raztezajočih se na sever in na vzhod, je delala sošeska čista majhen klanec.

Preko ceste vrhu klanca pa sta držali dve ozki stezi. Vsi grajski in kmetijski lovci so pripravljali, da je tamkaj na razpotju izvršen staj za vsakovrstno divjačino.

Zajec, gnan in pojan od tulcih psov, mora pripahati, kakor so pravili lovci, kar po cesti, bodisi od desne ali leve. Lisica se pripahati in privleče po ozki spodnji stezi in njo je treba posebno paziti. Srnjak pa prilomi skozi gozto, z robidovjem preraso grmovje; ze na dve sto korakov ga lahko čuješ in na cesto pred puško mora priti.

Izvršen staj je bil to! Tudi za srnice, lahkonožce, živooke srnice!

A po teh streljajih je bilo strogo prepovedano: grajski gospodari so varovali svojo divjačino.

Bilo je septembra meseca, ko se je že zgodaj, v hladni rosi odpravilo nekoliko lovecev iz Kompoljskega grada na lov doli v zatijše.

Bilo jih je malo krdelec. Grajski gospodar je hotel imeti nekaj zajcev, a sam ni utegnil iti nanje. Poslal je svoje lovce čuvaje, štirje so bili, in pridružili se jim je grajski učitelj, odgovarjalec gospodarjevih slinov. Vedel je, da bosta mlada dva baročna spala do desetih, in do tedaj so se hoteli vsi vrniti. Pozneje se pač rosa posuši in sled izgubi.

Učitelj je bil po svojem službenem stanu med današnjimi najodličnejši lovec; postavili so ga torej na najbolje mesto, tja na sošesko cesto na razpotje.

Nič ne de, četudi ne zadene vsakega zajca; dovolj jih je tam po brezinah in čuvaji imajo bistrre oči, da paznoubca ugledajo lahko že na ležišča.

Tam na obronku vzhodne doline se je malo žarilo, ko je grajski učitelj prikropakal tja na svoj staj.

Lep mož je bil ta učitelj in še mlad.

Ni bil še dolgo v gradu in tudi ostati ni hotel dolgo, kajti študirati je mislil še dalje zase in je svoje počitnice in morda še nekaj mesecev več je hotel prebiti tukaj. In kaj! Saj je bilo tudi dolgočasno v tem gradu; v mestu je pač druga zabava.

Lov, to je bilo še edino, to je bilo še nekaj tu v teh hribih. Ta še nekoliko pomaga pozabiti teh baročnih pajzavcev.

Greznak kruh jo to učiteljevanje pri visokih ljudeh — hvala Bogu, da se lahko obzidi, dokler smo v mestih, A na deželi!

Dobro uro je že stal učitelj tam na svojem stanju in ustrelil je bil res enega zajca, a po dveh je bil krivo pomehl. Ubitega pa je ponosno obesil na suho vejo v bližnjem borovcu.

Gonjaci so se bili s psi obrnili v drugo stran in učitelj je moral čakati, da se vrnejo okrog grlica zopet proti njemu.

Sedeč je torej kraj ceste na odrusen kamen.

Kar ga opazorijo lahke stopinje, ki so prihajale po sošeskinem potu nazorj.

Mlada kmetiška deklica je prišla mimo. Bila je pa tudi vreden, da si jo je človek, in če tudi ni bil tako mlad kot grajski učitelj, ogledal in ogovoril.

»Ali ste ga tukaj ustrelili?«

Učitelj je pogledala ni bolj nego površno.

»Tukaj, tukaj! Reče oni, ki ni mogel z očesom od nje. «Kam pa greš tja? Pristavila, ker ga je ona že bolj zanimala nego zajec. Zdal je uprla tudi deklica svoj pogled v lovca.

Zardela je malo.

»Na polje je dejala hitro in hotela dalje po cesti.

»Čakaj malo, čakajla reče oni in stopi sredi pota predno.

»Kako ti je na ime?«

Govorilo jo je hoteli prijeli čez pas.

A ona se mu izmuzne.

»Vsak dan Uršička reče smeje in hiti navzdol.

A on je naglo vrzel pri njej ter jo pridržal za roko.

»Uršička? Čigava Uršička si?« je dejal.

»Pustite mi, meni se mudi! Reče ona malo neveljavna, toda vendar — ji je silil smeh v zardelo lice.

»Povej mi, čigava si, potem te izpustim, prej ne!«

Govoril je to z resnim naglasom, tako da se je videjo, da misli zares izpolniti svoj namen.

Deklica je vila sem in tja svojo roko, ki jo je on krepko držal, ter pogledala po cesti gori in doli, da li nihče ne prihaja. Sramovala se je.

»Ker si že tako silni!« pravi naposled, »Tolstovršnikova sem. Zdal me pa pustite v mir!«

In on jo je res izpustil.

Samo prej jo je še hitro prijeli čez pas in jo bilskoma poljubil na male rdeče ustne.

»Odrinila je je neveljavno in svojo roko držel na uših siekita po cesti.

Kmalu je bila za ovinkom, a učitelj je še vedno stal na mestu in gledal za njo.

»Tolstovršnikova Uršička je dejal sam pri sebi. «To si bomo zapomnili. Nisem videl še lepšega dekletca. Malo zabave bo vendar v teh hribih!«

Kakih štirinajst dni pozneje je jel učitelj pogostoma hoditi zvečer na sprehod, kakor je sam dejal, in se je pozno vračal.

POZOR! POZOR!
MESTNO TRGOVSKO PODJETJE „EGIDA“ V KOPRU
RAZPRODAJA
odvišne zaloge tekstila, trikotaže, čevljev, posode in razne železnine
po znižanih cenah
od 20% do 50%
Razprodaja traja od 28. oktobra do 4. novembra 1951 v vseh prostorih nove ribarnice v Kopru - Odprto vsak dan od 8. do 17. ure, tudi ob nedeljah